

«ἐπειδὴ ἐν τῇ Ῥωμαίων ἐκκλησίᾳ ἐν τάξει κανόνος παραδεδοῦσθαι διέγνωμεν, τοὺς μέλλοντας διακόνου ἢ πρεσβυτέρου ἀξιοῦσθαι χειροτονίας καθομολογεῖν, ὡς οὐκέτι ταῖς αὐτῶν συνάπτονται γαμεταῖς· ἡμεῖς τῷ ἀρχαίῳ ἐξακολουθοῦντες κανόνι τῆς ἀποστολικῆς ἀκριβείας καὶ τάξεως τὰ τῶν ἱερῶν ἀνδρῶν κατὰ νόμους συνοικέσια καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν ἔρρωσθαι βουλόμεθα· μηδαμῶς αὐτῶν τὴν πρὸς γαμετὰς συνάφειαν διαλύοντες ἢ ἀποστεροῦντες αὐτοὺς τῆς πρὸς ἀλλήλους κατὰ καιρὸν τὸν προσήκοντα ὀμιλίας». Μόνον εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς ἀπηγόρευσεν ὁ 12 κανὼν νὰ διατηρῶσι τὰς γυναῖκας αὐτῶν· τοῦτο δὲ οὐκ ἐπ' ἀθετήσει ἢ ἀνατροπῇ τῶν ἀποστολικῶς προνομοθετημένων, ἀλλὰ τῆς σωτηρίας καὶ προκοπῆς τῆς ἐπὶ τὸ κρεῖττον τῶν λαῶν προμηθούμενοι». Ὁ δὲ 36 κανὼν ἐπανέλαβε τὴν διάταξιν τοῦ 28 κανόνος τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου (Κεφ. Δ' βιβλ. Η' τοῦ δευτέρου τόμου καὶ Κεφ. Β' τοῦ παρόντος βιβλίου), δι' οὗ ἀπενεμήθησαν εἰς τὸν Κωνσταντινουπόλεως πρεσβεία ἴσα τῶν τοῦ Ρώμης· ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἐπεκυρώθη αὐθις συνοδικῶς τὸ αἰεῖποτε παρὰ τῶν ἡμετέρων ἀξιούμενον, ὅτι ὁ Ρώμης δὲν δύναται νὰ ἔχη ἐπὶ τῆς Ἀνατολῆς κυριαρχικὴν τινα ἀξίωσιν. Τὰ δύο ταῦτα ζητήματα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐκ τῶν κυριωτάτων ὅσα ἐπήγαγον μετὰ ταῦτα τὸ μεταξὺ τῶν δύο ἐκκλησιῶν σχίσμα, ὑπελήφθησαν αἰεῖποτε καιρία ὑπὸ τῶν ἡμετέρων, οἵτινες δὲν ἔπαυσαν ὑπὲρ αὐτῶν ὑπερμαχοῦντες· εὐλόγως, τῇ ἀληθείᾳ. Ἀποκρούοντες τὴν ἀλλόκοτον κυριαρχικὴν ἀξίωσιν τῆς παπικῆς ἐξουσίας δὲν ἔπραττον ἄλλο εἰμὴ νὰ ὑπερασπίζωσι τὴν ἐθνικὴν καὶ πολιτικὴν ἡμῶν αὐτονομίαν· ἀποκρούοντες δὲ τὴν ἀγαμίαν τῶν ἱερέων, εἰς ἣν τοσοῦτον πεισματωδῶς ἐπέμενε καὶ ἐπιμένει ὁ ἀρχιερεὺς Ρώμης, προηροῦντο νὰ ἐξασφαλίσωσι κατὰ τὸ δυνατόν τὴν σεμνότητα τοῦ ἱερατικοῦ βίου, ἣν τοσοῦτον σκανδαλωδῶς παρεβίασεν ἢ παρὰ τοῖς καθολικοῖς ἐπικρατήσασα ἀντίθετος ἀρχή. Ὅπόσον δὲ εἶχομεν καὶ ἔχομεν δίκαιον περὶ ταῦτα, μαρτυρεῖ τοῦτο, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ δυτικοί, ὅτε κατὰ τὴν ἐκκαίδεκάτην ἑκατονταετηρίδα, προκόψαντες ἐν παιδείᾳ καὶ ἐν πολιτισμῷ ἐν γένει, ἠσχισαν λογικώτερον τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐξετάζοντες, τὰ δύο ἐκεῖνα ζητήματα κυρίως ἀνεγγραφὰν εἰς τὴν σημαίαν τῆς διαμαρτυρήσεως ἣν ὑψώσαν κατὰ τῶν παπικῶν ἀξιώσεων καὶ ἣτις ἐπήγαγεν ἐπὶ τέλους τὸν θρησκευτικὸν χωρισμὸν τῆς δυτικοβορείου Εὐρώπης ἀπὸ τῆς δυτικομεσημβρινῆς. Ὅποτε ἡ προκειμένη ἐν τῷ Τρούλλῳ σύνοδος συνετέλεσεν εἶπερ τις καὶ ἄλλη εἰς τὸ νὰ περιποιήσῃ τῇ ἡμετέρᾳ ἐκκλησίᾳ τὸν ἰδιαίοντα αὐτῇ ἐθνικὸν χαρακτῆρα καὶ δύναται τούτου ἕνεκα νὰ λογισθῇ ὁμοῦ μετὰ τοῦ καθ' ὅλην τὴν περίοδον ταύτην συμπληρωθέντος ἐξελληνισμοῦ τοῦ ἀνατολικοῦ κράτους ὡς ἐν τῶν μᾶλλον ἀξιωμαθηνομένων γεγονότων τῆς πατρῴου ἡμῶν ἱστορίας.

Ἄλλ' ἐνῶ ἡ ἐν τῷ Τρούλλῳ σύνοδος ἔμελλε νὰ ἐπαγάγῃ τὰ σπουδαῖα ταῦτα γενικὰ ἀποτελέσματα, ἐπὶ τοῦ παρόντος ἢ αὐξοῦσα ἀφροσύνη τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐκορύφωσε τὴν πρὸ καιροῦ ἐπικρατήσασαν κατ' αὐτοῦ δυσαρέσκειαν, διότι ὁ βασιλεὺς οὐ μόνον ἐπεχείρησεν ἀκαιρῶς, ἐν τῷ μέσῳ δεινῆς ἀμνηχανίας, λαμπρὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει οἰκοδομήματα, ἀλλ' ἐπὶ μᾶλλον ἀσυνέτως πολιτευόμενος καὶ παραφερόμενος καὶ ξεαγοιούμενος τὴν τε ἐκκλησίαν περιύβρισε καὶ τοὺς κατοίκους τῆς πρωτευούσης πολυειδῶς κατεπίεσε καὶ ἐτυράννησε δι' ὑπουργῶν ἀπανθρώπων. Ἴνα ἐγείρῃ περὶ τὰ βασίλεια αὐτοῦ πολυτελῆ τινα κρήνην, ἐδέησε νὰ κατεδαφίσῃ τὴν αὐτόθι ὑφισταμένην ἐκκλησίαν τῆς ἀγίας Θεοτόκου καὶ ἀπήτησε παρὰ τοῦ πατριάρχου Καλλινίκου νὰ καθαγιάσῃ δι' εὐχῆς τὴν κατεδάφισιν ταύτην, ὃ δὲ ἀπεκρίθη «ὅτι εὐχὴν ἐπὶ συστάσει ἐκκλησιῶν ἔχομεν, ἐπὶ καταλύσει δὲ ἐκκλησιῶν οὐ παρελάβομεν». Ἀλλά, ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς ἐπέμενε, ἠναγκάσθη ὁ πατριάρχης νὰ ἐνδώσῃ εἰπών· «δόξα τῷ Θεῷ ἀνεχομένῳ πάντοτε νῦν καὶ αἰεὶ καὶ

